

Տարեկան գինը 10 ռուբլի: Կես տարվանը
և 7 ամսվանը 6 ռուբլի: ամսական 85 կոպ.
Առանձին համարները ԱՄՆՆ. ՏԵՂ. 5 40օ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը:
Մեր հասցեն՝ Тифлиς, редакция «Мшак»
Сергиевская ул. № 5.
Tiflis, Rédaction du journal «Mschak»
Խմբագրատան տ է 1 5 ֆ օ ն № 2-53.

ՄՇԱԿ

Հ Ր Մ Ն Ա Ղ Ի Բ Գ Ե Ր Գ Ո Ր Ա Ր Ծ Ր Ո Ւ Ն Ե Ր

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տոն օրերէն)
Յայտարարութիւն ընդհանրապէս ամեն լիզով
Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խմբագրութիւնը տողաւորով 10—20 կոպ.
Տպարանի տ է 1 5 ֆ օ ն № 67.

ՄՇԱԿ

Հասցեն՝ ТИФЛИСЬ, Редакция «МШАК».
TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

Յայտարարութիւնները համար պիտի վճարել 1 Երեսի վրա խմբագրատանը տողա-
տեղիքով (պիտի) 20 կ.: IV Երեսի վրա 10 կոպ.:
1914 թ.ի տարեկան բաժանորդագրութիւնը, որոնք առ 1-ին յունիսի 1915 թ. լրի վճա-
րած կունենան բաժանորդագրութիւնը 10 ռուբլի, 2 ՐԻԱԲԱԹ կը ստանան հետեւեալ 2 գրքերէն
մէկն ու մէկը. «ԳԲ. ԱՐԾՐՈՒՆԻ ԱՆՍՈՒՆԵՐԵՔԵՐՈՐԳ 1863—1871 թ.», «ՄԱՆՐԱՆԿԱՅԻՆ
ՆԵՐՈՒՆ» Կրթիւնի:

ԱՊՐԻԼԻ ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՍ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ 2Է ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

ՆԵՐՄԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՆՈՐ ԳՊՐՈՅԻ ՀՈԳԱՐԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
արանով յայտարարում է, որ ապրիլի 19-ին, շաբաթ օրը, ցերեկվայ ժամը 1 1/2-ին
գլխաւորական նոր շէնքում կատարվելու է նոր գլխաւոր բարերար հանգուցեալ
ԱԼԷԲՍԱՆԴՐ ՄԱՆԹԱՇԵԱՆԻ
339. ՀՈԳԵԱՆԳԱՅԵԱՆ ԿԱՐԸ. 1—1

ՀԱՅՈՑ ԴԱՄԱՐԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
արանով յայտարարում է, որ շաբաթ, ապրիլի 19-ին, Ընկերութեան պատուաւոր
անդամ և բարերար
ԱԼԷԲՍԱՆԴՐ ՄԱՆԹԱՇԵԱՆԻ
մահման երրորդ տարեգարծի օրը նշանակված է հոգեհանգիստ հանգուցեալի
դամբարանի վրա, վաղը, եկեղեցու բակում: Հոգեհանգիստ սկիզբը ժամը 1-ին:
341. 1—1

ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՁ
Այսօր, երեկոյան ժամը 8-ին
ԿԵ ԴԱՄԱՐԱՐՈՒՄ Բ. ԻՇԽԱՆԻԱՆԸ «ՀԱՍԱՐԱԿԱՆ ԻՆԷ-
ԱՆԵՐԸ ՍԵՄԱՆՈՒՄ»
342. 1—1

ԿԻՐԱԿԻ, ԱՊՐԻԼԻ 20-ԻՆ, ԱՌԱՌՈՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 11 1/2-ԻՆ
Ներխանս ուղղորդի նոր շէնքի դանդաղում ԳԵՍԱՐԱԲԵՆԻ
ԻՍԷԶԱԿ ՅԵՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ
մանկավարժական գործունէութեան 25-ամեայ և գրական գործունէութեան
30-ամեայ

ՅՕՐԵԼԵԱՆԻ ՀԱՆԴԵՍԸ
Յօրեւորին յարգել ցանկացողները հրաւիրւում են այդ օրը ներկայ լինել հանդիսին:
Հանդիսից յետոյ լինելու է ճաշկերպութիւնը և պատիւ յօրեւորին. ճաշկերպութիւն մասնակցել
ցանկացողները թող բարեհաճեն յայտնել այդ մասին մինչև ապրիլի 19-ը «ԳԻՐ» գրա-
վաճառանք վերաբերող լրագրային փող. տ. № 7.
(ու.) 2—2

ՀԱՆԱՐԱՐԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱՆ ԱՊՈՒՐ
Այսօր, ապրիլի 18-ին
Կը կայանայ յայտնի լիզով ներկայացում
„ԵՍ ՄԵՌԱՅ“
Կող. 1 գործ., հեղ. Մեանիցիլի, Թարգմ.
Թարգմանի
„ԲԱՑՈՒՄԻՇ“
Կող. 2 գործ. հեղ. Յազարիլի, Թարգմ.
Գ. Միքայելան
Մասնակցութիւն՝ ա. ա. Դուրախան և Յա-
միլի, պ. պ. Արմէնյան, Գալստիան, Լազա-
րեան, Լազարեան, Սարեան, Յարութիւ-
նեան Երանդ և Փրոնտան:
Սկիզբը երեկոյան ժամը 8 1/2-ին
Բժիշկանոց՝ Ա. ԱՐՄԵՆԻԱՆ
342. 1—1

ՎԵՐՁԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԻԱՑԵԱԼ-ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ
ՆԵՐԻ ԵՒ ՄԵՅՈՒԿԱՅԻ ՄԻԱՑԻ
(Պետ. Հնո. Գործ.)
16 ապրիլի
ՎԱՆԻՐՏՈՒՆ.—Բաղլիկայի դեսպանը հա-
զարդեց Բայանին, որ միջնորդ-պետու-
թիւնները ձգտում են հաշտութիւն կայաց-
նելու Միացեալ Պետութիւնները համաձայն
են զինադադարի, եթէ երաշխիք կը տրվի
թէ ոչ մէկ էկզիստ չի լինի մէկակիցներին
կողմէն ամբողջացնելու դէմ:
ՎԵՐԱԿՐՈՒՄ.—Եկան ամերիկեան շոգե-
նաւերը զօրքերով: Մովակալ Ֆիշտէրը և
բոլոր նաւատարները վերադարձան
ՎԵՐԱԿՐՈՒՄ.—Քաղաքում մտցրկեց հիւ-
սիսամերիկեան քաղաքացիական վարչու-
թիւն:

տեսութեան ու անային պիտոյններ:

ՎԻՆԵՆԱ.—«ԳԵՐ. Բիւրօ»-ին հետադրում
են Դուրաքցոյից, որ կառավարութիւնը Հա-
րաւային Ալբանիայում իր զիջքը ամրա-
պնդելու համար ուղարկել է Կօրէքցայի շրջ-
շանը 2500 զինուոր:

ՀՈՒՄ.—Յունական դեսպան Կօրմիլլար
իր կառավարութեան անունից մարկիզ Սան-
Ջովանիային յայտնեց Նախագիտի հրապարակ
մասին յայտնեց Նախագիտի հրապարակ
Սանտիվարանից նոյնպէս վերցված է
գրաւումը:

ՍՕՅԱՆ.—Նախկին միլիտարները դատա-
վարութիւնը վերականգնեց: Սկզբից միջոց-
բանական ապիտ ընթերցումը:

ՅԵՏԻՆԻ.—Ի նկատի ունենալով այն լու-
րերը, թէ այլաները մտադիր են նոր ան-
կարգութիւններ առաջ բերել շինողներու
կան սահմանում, կառավարութիւնը զինեց
մեծ պետութիւնները ներկայացուցիչներին
միջնորդելով ընդունել Դուրաքցոյում նախ-
նական միջոցներ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
(Պետերբուրգի Հնո. Գործ.)
16 ապրիլի
ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Վերադարձն Ժող. լուս.
և վերնորական միլիտարները:
Բացվեց սինթիզ գաղափարային նստաշը-
շանը:

Պետական Դուրաքի նախագահը ամենա-
հաղաթողիկէ շնորհակալութիւն յայտնեց
Կայսրուհի Մարիա Ֆեօդորովային Դու-
րաքի շինութիւնը այցելելուն համար:

Նախնական դատարանը դատապարտեց
2 ամսով բանտարկութեան «ԼԵՆԻՆ» ի լուս-
բանիչ Ֆիլիպովին, ծովային միլիտարին
զրկարարութիւն համար:

Թայլանդում է բանալ թիֆլիսում գող-
նուցիչ և տաք կլիմայի ուրիշ հիւանդու-
թիւնների ճանաչողական համադրումը:
Եսայան միջոցից արտաքին գործերի մի-
նիստը:

Փետրվարին արդունի գինեւորները վա-
ճառով է խմել 8,624,155 դոլ., համեմա-
տած անցեալ տարվայ փետրվարին հետ
550,086 դոլով պակաս, իսկ 1914 թ. յուն-
վարի 1-ից առ 1 մարտի ընդամենը վա-
ճառով է 18,419,395 դոլ., 1913 թ.ից
255,236 դոլով աւելի:

Վախճանից Պետական Խորհրդի անդամ
սենատոր Տուրաուս:
ՊՕՏԱՎԱ.—Սրէկվայ փոթորիկը մեծ
շեւաներ հասցրեց:

ԿԱԿԻՆԱ.—Փոթորիկը և կարկուտը մեծ
վնասներ հասցրեցին Գետին ընկած էլեկտրա-
կան թիւից ստանկցին 5 մարդ և շատ ձիեր:
Ջրատուղ կղան 2 շողխառ: Փողոցները լցվել
են սրկված ծանրով: Կարկուտը ոչնչաց-
րեց պտուղների բերքը: Տիւրքի պատու-
հանները շարքիկ են, էլեկտրաթիւնը
պոկվել են:

ՕՐԵՆՔՈՒՐԳ.—Վեց շինական հասարա-
կութիւն Զեկերին գաւառում որոշեցին
փակել բոլոր խմիչքատները գիւղերում:

ԲԱՆՄԻՆ.—Պետադպիկ մետաղաձուլա-
կան գործարաններում գործադուլ արին
10,000 քանուր, առաւելութիւն տնտեսական
պահանջներ Գործադուլն ընթանում է խա-
ղաղ:

ԴԻՏՕՒՐ.—Բանտարկեալները սպանցին
բանտապահին, երկրորդին ծանր վիրաւո-
րեցին և ձեռք ձգելով նրանց զենքը, այ-
րեցին անկողինները իրարեցման մէջ
փակելու: Նպատակով: Չօրքը և ոստիկա-
նութիւնը զննակահանքին բանտը Սպան-
վեցին վեց բանտարկեալ, մինը վիրաւո-
րեց: Կարգ ու կանոնը վերանստաւորեցին:

ԲՈՒՆԱՐԱՅԱՆ.—Կ. Պօլսի դեկավար շրջա-
նեւում տիրում է երկպառակութիւն: Ըն-
մեծ փառան ցանկութիւն է յայտնի լինել
մեծ վէճեր, մնալով հանգիստ վիճակում
միլիտարի պաշտօնում: Միւս միլիտարները
դառնում են զորքում են «Մ. և Ա.» կամի-
րներ մեջ շօյլիկները յաղթութիւն տա-
րան չափաւորներին վրա Ոստիկանութիւնը
քննութիւն է կատարում այն տեղեկութիւն-
ները հիման վրա՝ թէ օգնիչները մի քա-
նի գաղտնի խորհրդակցութիւններ են ու-
նեցել:

ԼՈՒԴՈՒ.—Համայնքների պալատ Զէրչիլը
ասաց, որ եթէ տեղի ունենայ պատամու-
թիւն, կառավարութիւնը կը ճնշէ այդ եթէ
ընկելի քաղաքացիական պատերազմ, կա-
ռավարութիւնը ամեն հարաւոր կանչ յաղ-
թութիւնը տանելու համար Զէրչիլը, սա-
կայն, կարծում է, որ պատամութիւն ու
քաղաքացիական պատերազմ չեն լինի, եթէ
չը սկսէ գրանց Ուլտերը: Նա առաջարկում
է պալատին վճիռ կայացնել, ուղարկութիւն

դարձնել արտասահմանում ստացված տպա-
ւորութեան վրա, յորդորում է Կարսին
լինել չափաւոր, որովհետեւ այն ժամանակ
քաղաքական կայունութիւնը կը փոխվի:

Արտոյ Նիստի ընթացքում տիրում է
յուրաքանչեւ, ճառերը յաճախ ընդհատվում
էին անկարգ բացառնութիւններով:

Նոր դէպքեր Բէլգիայում չեն սպասվում,
մինչև պարլամենտում կը վերջանան վերա-
քանութիւնները օպոզիցիայի առաջար-
կութեան առթիւ, որպէսզի պարաւանը
արտայայտվի կառավարութեանը:

ՎԱՆԻՐՏՈՒՆ.—Պրիդիդեւոր հրամայեց
Կօրթաքո նահանգի գործերին վերականգ-
նել կարգ ու կանոնը քաղաքում: Եսային հա-
մարի բանտարկների գործադուլային շրջա-
նում:

ԲԵՐԻՏՈՒՐԻ ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
(Պետերբուրգի Հնո. Գործ.)
16 ապրիլի

ԲՈՒԿԱՊԵՏ.—Պատգամաւորութիւններին
ընդունելիս արեւելքու Պարսկ-Ֆերդինան
էր, իբրեւ Պարսկ-Ֆերդինայի կայսրի ներկայա-
ցուցիչ, շնորհակալութիւն յայտնելով երկու
պատգամաւորութիւններին նախագահների
ոչնչանքին, ասաց, որ Պարսկ-Ֆերդինայի
կառավարութիւնը իր դաշնակիցներին հետ
սերտ միութեամբ ձգտում է նպատակու-
նեցողական խաղաղութեան պահպանման ու
ամրապնդման: Զինուորական միլիտարու-
թեան կարեւորը իր մնալ նորմալ սահ-
մաններում: Վերջում արեւի դուստրը կայս-
րի անունից լիակատար վստահութիւն յայտ-
նեց պատգամաւորութիւններին փորձված
պատգամաւորութեանը ու հայրենասիրա-
կան եռանդին:

Աւստրիական պատգամաւորութեան ար-
տաքին գործերի մասնագիտութիւն միլիտար
Բիւրօյումը ընդունեց համաշխարհային քա-
ղաքականութեան դէպքերը, մասնաշրջանը
համեմատած անցեալ տարվայ հետ, վերջին
ժամանակ հարկ է ընդգծել անհամեմատ սա-
կա թիւ դէպքերի արտաքին քաղաքակա-
նութեան մէջ, որոնք նշանակալից են:

Աւստրո-Ունգար պետութիւնների համար:
Շոշափելով բաղանիստ դէպքերը, մի-
նիստը բացատրեց, որ Աւստրո-Ունգա-
րիայի վերաբերմանը դէպի բաղանիստ
աշխարհութիւնները միանգամայն բարեհա-
կամ են. «Հաւատարմագիտ», ասաց Բիւր-
օյումը, «մենք ցանկանում ենք, որպէսզի

Թիւրքիան, տուժած ծանր պատերազմում,
ամրապնդէ իր արժանապատուութիւնը: Նոյն-
պէս Բուլղարիայի նկատմամբ տիրում են
նպատակաւ յարաբերութիւնները:

Դիմելով ապա այն հարցին, թէ ինչպիսի
վերաբերմունք ունի Աւստրո-Ունգարիան
դէպի մեծ պետութիւնները, միլիտարը ա-
ռանձնապէս ընդգծեց, որ երբեք դաշնակ-
ցութիւնը, որ ցոյց տուեց իր կայունու-
թիւնը բաղանիստ ճգնաժամի ընթացքում,
անխախտորէն կը մնայ Աւստրո-Ունգարիայի
արտաքին քաղաքականութեան հիմքը: Խօ-
սելով այն մասին, թէ ինչ վերաբերմունք
ունի Աւստրո-Ունգարիան դէպի մեծ պե-
տութիւններից իւրաքանչիւրը, Բիւրօյումը
ասաց, «Մեր յարաբերութիւնները Ռուսա-
տանի հետ ունեն հաստատ բարեկամական
ընտանեկան: Ի նկատի ունենալով մեծ
կուլտուրական այն նպատակները, որոնց
հետամուտ է առաւելած ժողովրդական տըն-
տեսութիւնը, մենք կարծում ենք, որ կա-
րող ենք այսուհետեւ ևս սպասել, թէ մեր
յարաբերութիւնները առ Ռուսաստանը կը
զարգանան փոխադարձ վստահութեան ոգով»:

Այն յարձակումներից յետոյ, որոնց մենք
ենթարկվեցին զանազան կողմերից բա-
կանիստ ճգնաժամի ծանր օրերին ստիկ այն
պատճառով, որ մենք պաշտպանեցինք Միա-
պետութեան կենսական շահերը, այժմ
միանգամայն ամրապնդվում է ստույգ հա-
յեացք դէպի իրերը, այսինքն, որ Աւստրո-
Ունգարիան հանդէս եկաւ Բաղանիստում,
իբրեւ ոյժի նշանակալից ֆակտոր, կարգու-
կանսին ու հանգստութեան տարը, իբրեւ
խաղաղութեան նեցուկ: Որպէսզի կարող
լինենք պահել այդօրինակ դրութիւնը զին-
ված եւրօպայի պրտում, մենք մեծ պա-
հանջներ ենք դնում պետութեան առաջ և
յոյս ենք դնում նրա զորաբերութեան պատ-
րաստակութեան վրա:

Բիւրօյումը բացատրեց վերջիններս լսելցն
մեծ հետաքրքրութեամբ: Հետեւալ նիստը,
ապրիլի 23-ին:

Նախագահ Տարուկան զանաթառնեցին
ուղղված ճառում այն կարեւոր յայտնեց,
թէ ապրիլի քաղաքականութիւնը տարբ է
Աւստրո-Ունգարիային, պատգամաւորու-
թեան բոլոր անդամները դէմ են այդ տե-
սակ քաղաքականութեանը. սակայն, յենվե-
լով զօրքի ռազմակարգութեան վրա, միա-
պետութիւնը կարող է վանել ամեն մի
յարձակում շինտակի կերպով:

Կամ վարձատրվում է շատ աննշան չափով,
բայց եթէ հայ թիւրքին դեռ վիճակված չէ
մարտավայել կերպով վարձատրել իր աշ-
խատակիցներին և թիւրքիցներին, որոնք չը
պէտք է մտածան, որ բարոյական տեսա-
կէտից (այն այդ ժողովրդական տեսակէտը...
Մ. Դ.) իրանց կատարած գործը մեծ է և ա-
հագին նշանակութիւն ունի և հայ մամուլի
պատմութեան մէջ չարքառ հայ թիւրքիցի
կատարած կուլտուրական մեծ դերն երախ-
տադրութեամբ է յիշելու...:

Հայ պարբերական մամուլը ներկայումս
համարեալ հունի պրօֆեսիոնալ թիւրքիցի-
ները, որոնք բացառապէս նուրբեղում լինեն
երկրի, նահանգի, բնագաւառի սօցիալա-
կան-տնտեսական արժանապատ հարցերի
բազմակողմանի ուսումնասիրութեան և ճիշդ
լուսաբանութեան:

Եղանակը կամ լրագրական համեմատ սի-
րոններ են կամ «պատմական» կոչվող
թիւրքիցիներ և կամ սկսեալ, անվարձ ճիւղ
պարբերներ, որոնք իրանց բոլորով մաս-
նակ պրօֆեսիոնալ միջակայք են, ի միջի
այլոց, որպէս պարզապէս ժամանակի խաղա-
ղեւ, գաւառական լրագրողի նուիրական
կոչումն և դժուար պարտականութիւնը:

Այսպիսի աննպատակ պարզամտութեամբ ուղ-
ղակի անմտութիւն է պահանջել, որ գաւա-
ռական աշխատակիցը դուրս գալ «սահմա-
նական շրջանակից», թիւրքի շրջակայումս բա-
րակ վերացական դատողութիւնները և
ճանճարանաւոր չափ կրկնելով «Երեսի»-ներին
ու ընդգրկելով սակի նշանակւած, աւելի էա-
կան և աւելի ծանրակշիւ հարցեր՝ զբաղվի
բազմակողմանի ժողովրդի ծով ցտակումը:

Իսկ մինչ այդ գաւառի միջակայքին և շրջ-
կապակի ծանոթ, գրական աշխատանքին
հիմալ թիւրքիցիներ պէտք է դնել նորմալ
պայմաններում, ապառաջ նրան մասնաւոր
կաշխատանքները, վարձատրել ներթափա-
նումս պատուած ամենաշինչն էրեւրդին, խրա-
խուսել նրա գրական աշխատանքը փորձելը և
միայն այս ամենից յետոյ պատեւ նրանից՝
երկրի անտեսական-մասուր կենսական հար-
ցերի փառապալի: Իրական լուսաբանութիւն-
ներով հարուստ ուսումնասիրութիւնները:

Միայն յարաբերութեան, այն էլ գրական աշ-

